

donski, dr. Fr. Lampe, A. Mikuš, Andr. Perko, M. Pirnat, Jos. Stare, dr. Fr. Stele, Viktor Steska, dr. A. Švigelj, Ivan Šubic, Ivan Vrhovnik, dr. Val. Žun.

Knjiga je po vsebini in po obliki naše gore list.

Ali so vsi spisi enake cene? Jasno je, da med 149 sestavki niso vsi enake vrednosti; nekateri so pisani bolj pesniško in zanosno, drugi treznejše in mirneje; nekateri so bolj splošni, drugi segajo bolj podrobno v svoj predmet, vsi pa se odlikujejo po lepem in jasnem, lahko umljivem jeziku.

Knjiga je sicer učna, šolska, pa jo bodo rabili hasnovito in z užitkom vsi izobraženci. Primernejše knjige nasvetovati izobraževalnim društvom in čitalnicam ni skoro mogoče. Predavatelji na temelju te knjige lahko mnogo večerov poučujejo in zabavajo svoje poslušalce. Knjiga je zaprla veliko vrzel v slovenskem slovstvu.

V. S.

Carniola. Letnik VII. Zvezek 1. Na uvodnem mestu novega letnika »Carniole« priobčuje Viktor Steska svojo razpravo o znameniti »Cerkvi sv. Primoža nad Kamnikom«, prvotno romanski stavbi (dokumentarčno je prvič omenjena l. 1396.), ki so jo v 15. stoletju gotsko prezidali. Pisatelj se najprej peča z vprašanjem o relikvijah sv. Primoža in Felicijana, katerih del se baje nahaja v tej cerkvi, in se nagiba k mnenju, da tam hranjene relikvije niso svetinje teh dveh rimskih mučenikov, ampak neznanih svetnikov, ki so jima nadedli splošni imeni Primus et Felicianus: Prvi in (drugi) Srečni. — Potem sledi natančen popis cerkve

in nje oprave, s florisom in fotografijami, ki so vsled tehničnih fotografskih težkoč žalibog precej pomanjkljive, kar se čuti zlasti pri stenskih slikah. Glede teh navaja Steska sodbo slikarja Lukescha, ki o njih trdi, da so nastale pred l. 1550., ter mnenje dr. Grausa, ki jih smatra za še starejše. Steska pravi na to: Na severni steni je podpis »Elias Wolff 1592« in s to letnico je torej čas teh stenskih slik določen. On pripisuje vse slikarsko delo na steni ljubljanskemu slikarju Wolffu, ki da je pri Sv. Primožu delal 1589—1592. Vendar pa se zdi, da bi mogli v slučaju, kjer so zgodovinski podatki tako pičli, priti le s pomočjo kritike slikarskega stila do trdnejše sodbe. — K sklepu objavlja pisatelj še tri listine, ki se tičejo zgodovine omenjene cerkve. — S to razpravo nam je Steska, ki že toliko let vztrajno in s tiho pridnostjo mravlje nabira zgodovinsko gradivo, podal zanimivo dopolnilo k naši domači zgodovini.

Ravnateljstvo idrijskega rudnika nadaljuje svoje poročilo o tretji francoski okupaciji Idrije, dr. Janko Ponebšek pa (ilustrirano) razpravo o »Naših ujedah«. Alfons Paulin popisuje dalje nekatere redke kranjske rastline in njih bivališča. — O slovstvu referirajo dr. J. Debevec, dr. J. Mantuani, J. Vesenjok, dr. J. Gruden in F. Seidl. — Med »Zapiski« objavlja J. Šašel »Doneske k zgodovini zvonarjev in zvonov na Kranjskem«, prof. Kajetan Stranetzky poroča o »Jamah in požiralnikih okrog Žirov« in A. Seliškar o »Modropikastem slepiču«. Raznovrstni prvi zvezek letošnje »Carniole« zaključuje »Društveni vestnik«. I. C.

Glasba.

Ign. Hladnik: 97. psalm za osmeroglasni mešani zbor z orglami. Op. 66. — **Zdrava Marija!** 5 Marijinih pesmi za mešani zbor, solospesve in orgle. Op. 69. Oboje založil skladatelj.

Ko bi se bil Hladnik v dolgi dobi svoje muzikalčne produkcije od opusa do opusa toliko potrudil za to, da resno napreduje, čeprav v preprostem, poljudnem, v prvi vrsti našim podeželskim zborom namenjenem skladanju, kolikor se je vedno bolj svojeglavo zarival v usodno zmoto, da je poljudnost istovetna z banalnostjo, in s praktičnimi plodovi te zmote preplaval naše kore, bi se bil utegnil kot skladatelj razviti do vsega upoštevanja vredne osebnosti, pa bi bil po tej poti res dosegel, da bi bil korifej, vodnik naših cerkvenih korov, ki bi njega skladbe peli tisti, ki jim najpreprostejša oblika ni preveč preprosta, pa tudi oni, ki jim je oblika samo posoda vsebine, izraz notranje vrednosti.

Pričujoči deli sta nam dokaz, da bi bil Hladnik mogel s pridom to pot nastopiti. Sedaj jo poizkuša in se mu je deloma obnesla, v kolikor se svojim — že iz prvih početkov od glasbene kritike grajanim — zmotnim principom umika; seveda je hoja po novih — bog-nedaj, da bi to besedo zamenjavali z izrazom modern — po potih, ki se jih je doslej kljub pogostemu prigovarjanju izogibal, zanj očitno težavna, zato se ne čudimo, če se njegovemu melodično-ritmičnemu in harmonično-modulatoričnemu koraku večkrat pozna, da mu prejšnja hoja še živi v mišicah in kitah.

97. psalm je deloma jako veličasten, efekt je takim mestom zagotovljen, pa tudi ni brez vsakršnih slabosti.

Pri Marijinih je tudi zelo enako: nekako do dveh tretjin je vsakatera dobra. Takih banalnih modulacij, kakršna je n. pr. pri prvi pesmi s tonike na dominantno (druga stran, konec druge vrste) bi se vsaj moral ogibati; istotako naj bi v tenorovi figuraciji v predzadnjem taktu na isti strani vzel fis mesto f, ali še bolje: osminsko pavzo, cis d g gis a.

St. Premrl: **Šmarnice**, 10 Marijinih pesmi za mešani zbor, deloma z orglami. Cena part. 1 K 50 vin., glasovi po 30 vin. Založila Kat. Bukvarna.

O teh pesmih sem že poročal v letošnjem »Cerkvenem Glasbeniku« št. 5, str. 59. Na tem mestu naj samo to konstatiram, da se g. Stanko vedno bolj očitno razvija v dvojni smeri: ena je — tudi od viharjev, groma in treska obiskana — z granitom tlakana pot globoke psihologije, ki izrablja vsakršno sredstvo, da kolikor moč adekvatno izrazi svoje občutje, druga pa so tihe, gladke, travnate stezice po pestrih livadah mirne askeze naših mehkih, nekoliko sentimentalnih slovanskih src. Plod druge vrste so te skladbe, le da bi jim semtertja privoščili, naj še to izgine, kar je one prve poti na te pokojne poljane mistične bogovdanosti zašlo.

Fran Marolt: **Slovenske vojaške narodne pesmi za moški zbor**. Cena v platno vez. 1 K 80 vin., v kartonu 1 K 50 vin. Založil prirejevatelj.